

«Το πραγματικό πρόβλημα των καιρών μας δεν είναι η αθεΐα, αλλά η πολυθεΐα και μάλιστα με τη μορφή της ειδωλολατρίας. Δημιουργείται κίνδυνος επειδή τοποθετούμε στη θέση του αγαπητικού και θυσιαζόμενου ταπεινού Θεού του Χριστού τα αλαλάζοντα Τέρατα των ναρκισσιστικών μας φαντασιώσεων για Ισχύ και Κυριαρχία». Μιλάμε με τον π. Νικόλαο Λουδοβίκο, ο οποίος διδάσκει Θεολογία και Φιλοσοφία στο Ορθόδοξο Ινστιτούτο του Κέμπριτζ και στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης. Βαθύς γνώστης της ευρωπαϊκής σκέψης, από τους σημαντικότερους Έλληνες θεολόγους.

Πώς βιώνει ο σημερινός άνθρωπος το γεγονός του Πάσχα;

«Πέρα από το συγκινησιακό και εορταστικό διάκοσμο, συντελείται στις μέρες αυτές μια συγκλονιστική υπαρξιακή αποκάλυψη: πως ο Θεός κατέρχεται στη συνθήκη του χάους και του παραλογισμού μου, αγαπώντας με, με τίμημα τη σταύρωσή του από μένα. Ο Θεός με νοιάζεται και αυτό του στοιχίζει -όταν όλοι θέλουν να μου επιβληθούν, αυτός ασκεί την ελευθερία του για σχέση μαζί μου όχι ως θέληση για δύναμη αλλά ως αγάπη, θυσιάζεται, ταπεινώνεται, γίνεται ο μεγάλος χαμένος, για μένα. Ο Χριστός σταυρώνεται γιατί μόνον έτσι αγάπας πραγματικά τον πραγματικό, θρυμματισμένο άνθρωπο. Η Ανάσταση είναι έτσι ο τελικός προσωπικός του θρίαμβος της επώδυνης περιχώρησης όλων: των Ιουδαίων, των Ρωμαίων, των Ελλήνων, καθώς φυσικά και των τρομαγμένων και μπερδεμένων μαθητών. Ο θάνατος και το κακό νικιούνται ταυτόχρονα μέσα στον αγαπητικό εναγκαλισμό του Γολγοθά: "ήπλωσας τας παλάμας και ήνωσας τα το πριν διεστώτα"».

Τι θα λέγατε σ' έναν συνάνθρωπο που αυτές τις μέρες ζει το δικό του Γολγοθά (άστεγος, άνεργος, άρρωστος);

«Βρισκόμαστε όλοι σταυρωμένοι στον Γολγοθά της ιστορίας. Να κάνουμε τον προσωπικό μας σταυρό αναζήτησης του σταυρού του Χριστού. Ο σταυρός του Χριστού είναι ο μόνος μη τραγικός σταυρός, διότι είναι ο Αναστάσιμος σταυρός της αυτοπροσφοράς στον Θεό και στους άλλους. Δεν τρομάζει τον άνθρωπο ο πόνος αλλά η έλλειψη νοήματος, έλεγε ο Επίκτητος. Να γίνουν οι συμφορές αναζήτησης βαθιά του Θεού, γιατί αυτός είναι το πραγματικό αντικείμενο της επιθυμίας του ανθρώπου, πέρα από τα ποικιλώνυμα αιτήματα, το βαθύ νόημα που θεραπεύει όλες τις ελλείψεις».

Πριν από λίγες ημέρες ο π. Φιλόθεος Φάρος είπε ότι «οι περισσότεροι ιερωμένοι είναι ποιμαντικά ανύπαρκτοι, δεν έχουν σταθεί στο πλευρό ενός ανθρώπου που έχει ανάγκη». Συμφωνείτε;

«Η συνεχής διατυμπάνιση του κακού προκαλεί ανασφάλεια, βία, επιθετικότητα, καθώς και αντίρροπες τάσεις αυτοπροβολής. Να δείξουμε και λίγο το καλό; Συνάντησα προσωπικά σειρά ολόκληρη αγίων κληρικών και μοναχών που κατόρθωσαν να μεταβάλουν τον άσχετο προς την εκκλησία μαθητή του Φρόνιτ και του Χάιντεγκερ σε θεολόγο και κληρικό. Αισθάνομαι δραματικά ελλιπής απέναντί τους».

«Να μη χάσουμε τα πάθη. Να τα μεταβάλλουμε», έχετε πει. Πώς το εννοείτε;

«Ο χριστιανισμός ευτυχώς δεν είναι ούτε πλατωνισμός ούτε στωικισμός. Το καθετί πάνω στο σώμα μας και την ψυχή μας είναι θεόπλαστο και ως εκ τούτου απολύτως ιερό. Απομένει στην ελευθερία μου να θυμώνω, να ερωτεύομαι, να παίζω, να δημιουργώ, να τρώγω, να χαίρομαι και να λυπάμαι μ' έναν τρόπο που με φέρνει όλο και πιο κοντά στη θεία πηγή του είναι μου: αυτό σημαίνει η Ενσάρκωση. Ο Θεός δεν με καλεί να δραπετεύσω από τον κόσμο του αλλά να τον μεταβάλλω σε τόπο φανέρωσής του».

«Εορτών εορτή και πανήγυρις πανηγύρεων», η Ανάσταση;

«Ο χριστιανισμός είναι βαθύς εχθρός κάθε είδους ιδεαλισμού, επειδή ο ίδιος δεν είναι τίποτε άλλο παρά ιερός υλισμός. Η Ενσάρκωση δεν είναι παρά η καταξίωση της ύλης και της ιστορίας όταν αυτά προσφέρονται στον Θεό και στους άλλους. Υλη (ακόμα και η ψυχή του ανθρώπου, κατά τους Πατέρες, είναι λεπτότατης υλικής υφής!), ιστορία και, εν τέλει, υπαρξιακή κοινότητα εν τω Θεώ (ως Σώμα Χριστού, θεολογικότερα) συναποτελούν το υπαρξιακό και οντολογικό γεγονός της Εκκλησίας».

Σας ενοχλεί που πολλές φορές κοσμικές ακρότητες και ανέσεις «ποιμεναρχών» γίνονται στο όνομα του Θεού;

«Πράγματι, ο Ιούδας υπήρξε ένας από τους μαθητές του Χριστού. Πολύ περισσότερο προσωπικά ενοχλούμαι όταν στη θέση της παραπάνω αντίληψης για την Εκκλησία εγκαθίσταται μια τελείως ανόητη θεώρησή της ως κοσμικού Ιδρύματος, που είτε δήθεν εθναρχεύει είτε ασχολείται νευρωτικά με την αστυνόμευση των ηθών των άλλων: αυτή είναι μια Εκκλησία χωρίς καμιά πρόταση ζωής».

Τελικά πώς θα καταφέρουμε την Ανάσταση να τη βιώσουμε κάθε στιγμή ως κατάσταση αιωνιότητας, ως η αιωνιότητα της κάθε στιγμής μας;

«Ανάσταση είναι το άνοιγμα στην περιχώρηση (τη συν-χώρηση), η ελευθερία που γίνεται αγάπη μέσω του σταυρού: να η αιωνιότητα. Πρόκειται για το τέλος της βασιλείας του μαρκησίου Ντε Σαντ: οι άλλοι παύουν να είναι "αντικείμενα του εαυτού" μου (για να θυμηθούμε τον Κόχουτ) και εισερχόμαστε στην υπαρξιακή αυθεντικότητα μέσω της ανακάλυψης των άλλων μέσα στον εαυτό και του εαυτού μέσα στους άλλους».